

Zinātnes Vēstnesis

LATVIJAS ZINĀTNES PADOMES UN LATVIJAS ZINĀTNIEKU SAVIENĪBAS LAIKRAKSTS

№ 8 (51)

1993. gada maijs

Cena 4 rubļi

Intervija

Vajadzīgs rāvējslēdzējs

Ar LZA korespondētājlocekli, Latvijas Republikas Vides aizsardzības komitejas Pētījumu centra direktori profesori **AIJU MELLUMU** sarunājās žurnāliste **ZAIGA KIPERE**.

— Šogad Vispasaules vides aizsardzības diena — 5. jūnijs — sakrīt ar Saeimas vēlēšanām, kurās jūs piedalīsities kā deputāta kandidāte Zaļajā sarakstā. Būdamā speciāliste, jūs arī līdz šim ņemāt dalību dabas aizsardzības likumu un lēmumu tapšanā. Kā pie mums atstās šis likumdošanas novads?

— Nedomāju, ka kļūšu par Saeimas deputāti, kaut arī man tur būtu ko darīt, jo dabas aizsardzības normas ir jāiestrādā visos likumos, vai tas būtu likums par meliorāciju, celtniecību, rūpniecību vai izglītību. Nepieciešama visu nozaru ekoloģizācija. Agrāk, padomju sistēmā, bija pieņemts nosaukt pēc kārtas visas nozares un kā pēdējo pieminēt dabas aizsardzību, uzskaitot, cik daudz iestādīti koki, nomeliorēti hektāri (!), kādi aizsargājami objekti. Saglabājoties vecajai pieejai, mēs turpināsim «atrazot» cilvēkus, kuri savā praktiskajā darbībā neievēro dabas aizsardzības normas, un būs maza saujiņa tādu, kuri kļūst un cīnīsies ar pirmajiem. Sabiedrības uztverē dabas sargātāji ir fani, tpatņi, kuriem kaut ko vajag personīgi. «Ja jums vajag, tad dariet...» «Ja jums vajag kādu rezervātu, tad taisiet...».

Dabas aizsardzībā ir divi aspekti. Specifiskais — aizsargājami objekti, normatīvi, kontrole, ekspertīze, tas, ko veic dažādas institūcijas. Un otra, grūtākā daļa — visu nozaru ekoloģizācija, kas ir daudz sarežģītāka. Tā mēs arī turpinām dzīvot ar vecajiem priekšstatiem, līdz atbrauc viens ārzemju speciālists un saka — vajag rīkoties tā. Atbrauc otrs — jādara šitā! Princīpā jau mums pašiem ir skaidrs, kas jādara. Nav tikai mehānisma.

— Vai mehānismu vār iedot «no malas»? Kādā preses konferencē dzirdēju — mums Dānijā (vai Holandē) ir 100 kg likumu par dabas aizsardzību, mēs jums tos atsūtīsim.

— Mehānisms rodas no divām lietām — esošās situācijas un tā, kam mēs esam gatavi, tādēļ nevar automatiski pārņemt Holandes, Dānijas, Zviedrijas vai kādu citu pieredzi, jo tur viss risinājies savādāk. Nepietiek tikai ar dabaszinātnisko bāzi. Dati ir jāinterpretē tādā veidā, lai tie spētu ietekmēt cilvēka darbību. Dabas aizsardzības problēmas nav dabas, bet cilvēka problēmas. Dabā pašā problēmu nav, tās rodas cilvēka darbības rezultātā. Viņš dabu ietekmē, izmaina, izraisa kaut kādas sekas un pēc tam ar tām cīnās. Daudz vienkāršāk būtu, plānojojot saimniecību, jau iepriekš paredzēt šīs sekas un no tām izvairīties. Tas, protams, ir ideāls variants — sabalansētā attīstība, par kuru pasaule vienojās Riodežaneiro konferencē. Vai tas ir grūti? Man šķiet — ne sevišķi. Viss atkarīgs no domāšanas.

— Mazattīstītās valstīs konferencē uztraucās, ka tām var tikt liegts straujas augšupejas ceļš, savukārt attīstītās valstīs apelēja pie tā, ka pazemināsies to iedzīvotāju dzīves līmenis.

— Priekšstats par dzīves līmeni arī var mainīties. Nedomāju, ka attīstība ir kā tāda vienmērīgi augšupejoša līnija.

— 100 kg svešu dabas aizsardzības likumu mums neder, jāpēta un jāanalizē pašiem sava situācija. Bet nav taču tā, ka mums frūktu savu datu!

— Izpētes datu mums ir ārkārtīgi daudz, bet tie ir nesistematizēti, lieta par sevi, bieži vien nepublicēti, atrodas zinātniskās atskaitēs, piezīmēs. Bioloģijas institūtā, piemēram, atrodas dati par ezeru pētījumiem no 50. gadiem. Institūti, augstskolas, atsevišķi pētnieki daudz ko ir vākuši savas specifiskās intereses apmierināšanai. Pietrūkst lietīšķo pētījumu. Zinātņu akadēmija atzina tikai teorētiskos virzienus — par ekosistēmām, sugām utt. Šobrīd zinātnieki nespēj dot konkrētas rekomendācijas, ko reālajā dabas objektā drīkst vai nedrīkst darīt. «Tas ir ļoti sarežģīti, to mēs nevaram pateikt...». Tāpat — jābūt starpnozarei, rāvējslēdzējam, kas saista dabu ar cilvēku un tiro zinātni ar praksi. Ir vajadzīgas kādas zinātniskas organizācijas, firmas, laboratorijas, institūti, nezinu, kas vēl, kas nodarbotos ar lietīšķiem pētījumiem un prognozētu saimnieciskās darbības sekas. Tādi pētījumi ārzemēs notiek, piemēram — dabas aizsardzības bioloģija, dabas aizsardzības ekoloģija. Ekoloģija jau pati par sevi neko nevar atrisināt. Ja tā nav saistīta ar konkrētu dabas

aizsardzību, tad pārvēršas par modes terminu, ko lieto vietā un nevietā, tāpat kā terminu «vide», kuru pašlaik interpretējam bezgalīgi plaši.

— Vai dabas aizsardzības lietīšķiem pētījumiem mūsu speciālisti ir pietiekami sagatavoti? Tie taču visi nākuši no «vecās skolas», šauri lietpratēji, kas spēj gan sagādāt plašu faktu materiālu, bet nezina, ko ar to praksē var darīt.

— Dabas aizsardzības speciālistam jāpārzina ne vien daba, bet arī sabiedrības attīstības likumsakarības un cilvēks kā indivīds. Tas jāņem vērā, izstrādājot likumus, jo it viegli var «uztaisīt» tādus likumus, kurus indivīds nepieņems un ignorēs. Likumdevējiem sev jāuzdod jautājums — kam likums domāts? Vai tiem gadījumiem, kad indivīds tiek pieķerts kādā nodarījumā un tad viņam tiek piemērots likuma pants, vai tam nolūkam, lai cilvēks zinātu savas darbības ietvarus un varētu brīvi darboties likuma robežās. Vajadzīgs, lai cilvēki apzinātos sekas, turklāt, ne tikai tad, kad viņam jāiet uz tiesu, bet galvenokārt to, ko viņš nodara dabai. Jāzina savas darbības ilglaicīgais efekts, jo dabā tūlītējs rezultāts parādās reti. Tā, piemēram, būtu laiks izvērtēt Latvijas lauku lielmeliorācijas sekas, kas tagad, pēc daudziem gadiem, izpaužas augšņu struktūrā, gruntsūdens dziļumā un kvalitātē utt.

Lielražošana kā pilsētās, tā laukos noveda pie cilvēka atsvešināšanās no vides un savas darbības sekām. Tagad ir jāiet atpakaļ. Gan ar zinātnes, gan likumdošanas palīdzību.

Būs Latvijas Zinātnes fonds

Tas nu ir tikpat kā noticis — Latvijas Zinātnieku savienības padomes sēdē 20. maijā nolēma sasaukt Latvijas Zinātnes fonda dibināšanas sapulci **21. jūnijā plkst. 16.00 Turgeņeva ielā 19, 2. stāvā, LZA Prezīdija sēžu zālē.**

LZF statūtu projektā teikts: «Latvijas Zinātnes fonds ir sabiedriska organizācija (atklāts sabiedriska fonds), kas izveidota, lai fizisko un juridisko personu ziedoto naudu, kā arī fonda pārējos finansu līdzekļus un mantu izlietoju zinātnes veicināšanai un atbalstīšanas mērķu īstenošanai».

Lai fondu nodibinātu, nepieciešama vismaz 10 sabiedrisku organizāciju līdzdalība. Viena jau ir — Latvijas Zinātnieku savienība, kura labprāt redzētu sev līdzās Latvijas Zinātņu akadēmiju, Latvijas Lauksaimniecības un mežzinātņu akadēmiju, juristu, fiziķu, miķu, fiziķu, psihologu, filologu u. c. profesionālās sabiedriskās organizācijas.

Tuvāk par fonda mērķiem, to, kā tas cer iegūt līdzekļus un tos izmantot, rakstīsim nākamajos «Zinātnes Vēstneša» numuros.

Kādu lomu Latvijas zinātnei paredz Latvijas Tautas fronte?

No okupācijas un koloniālisma perioda Latvija mantojusi relatīvi attīstītu, taču Latvijas vajadzībām tikai daļēji atbilstošu zinātņu. Tās līmenis ir nevienmērīgs, taču zinātnieku kvalifikācija, sevišķi matemātikā un dabas zinātnēs, ir samērā augsta. Lai gan okupanti Latvijas zinātnei attīstīja savu impērisku plānu īstenošanai, objektīvi Latvijas zinātnieku kvalifikācija un pieredze ir liela Latvijas bagātība. Tā jākopj un jāattīsta.

Resursus zinātnes uzturēšanai tikai daļēji būs iespējams gūt no valsts budžeta tiešu asģnējumu veidā. Tieši finansējumi, pēc LTF uzskata, zinātnei jāsaņem 2% apmērā no valsts budžeta. Tie galvenokārt jāizmanto kā bāzes finansējums un zinātnes infrastruktūru (vadības un informācijas centru, bibliotēku, koordinācijas un ārējo sakaru dienestu) uzturēšanai, kā arī kadru gatavošanai un kvalifikācijas celšanai. Arī valstij vajadzīgu konsultāciju iespēju uzturēšanai,

piemēram, valodniecībā, vēsturē, tieslietās u. tml. Atsevišķos gadījumos budžeta finansējumi līdzās labvēlīgajiem kredītiem varētu tikt izmantoti Latvijai ļoti vajadzīgas aparatūras iegādei.

Līdzās tiem budžeta finansējumiem LTF paredz radīt labvēlīgus apstākļus, lai zinātniskās iestādes, zinātnieku grupas un atsevišķie zinātnieki varētu izmantot savu augsto kvalifikāciju citu sabiedrībai nepieciešamo funkciju veikšanai.

1. **Strādājot augstskolās un dažāda rakstura kvalifikācijas paaugstināšanas iestādēs.** Zinātniskās iestādes jāatvērta augstskolām, taču to pilnīgai saplūšanai paredzamajā nākotnē (kamēr trūkst līdzekļu bibliotēku un laboratoriju būtiskai paplašināšanai un uzlabošanai) dažās nozarēs apstākļi vēl nav nobrieduši, tādēļ tā nav mērķlīdri jāforsē. Jāvairās no monopolistisku centru veidošanās letonikā.

2. **Iesaistoties valsts programmās un pildot valsts pasūtījumus ar mērķa asģnējumiem.** Sevišķi daudz šādu pasūtījumu būs vajadzīgi letonikā (Latvijas vēsturē, latviešu valodniecībā, latviešu literatūras vēsturē u. tml.), lai radītu stingru izejas bāzi citām humanitārajām zinātnēm un arī mācību grāmatām. Jānodrošina valsts iestāžu un zinātnieku radoša sadarbība šāda rakstura uzdevumu formulēšanā un risināšanā. Te elastība jāparāda abām pusēm.

3. **Pildot valsts uzņēmumu un privāto uzņēmumu apvienību pasūtījumus vai pašiem kļūstot par līdzdalībniekiem uzņēmējdarbībā.** Šādi pasūtījumi galvenokārt saistīti ar Latvijas eksportpreču kvalitātes uzlabošanu un arī ar vajadzību apgūt dažu līdz šim importētu izstrādājumu ražošanu Latvijā. LTF prasīs, lai uzņēmumu papildus peļņa, kas gūta, izmantojot zinātnieku rekomendācijas, pirmajā gadā, bet daļēji arī otrajā gadā tur, kur iespējams aprēķināt, saņemtu nodokļu atlaides. Citos gadījumos no-

dokļu atlaides jāparedz tai peļņas daļai, kas izmantota zinātnes atbalstīšanai.

4. **Veicot ekspertīzi gan pēc valsts iestāžu, gan pēc privāta pasūtījuma.**

5. **Apmācot darbiniekus citām nozarēm un arī citām valstīm ārpus augstskolām.**

6. **Saņemot prēmijas par priekšlikumiem un līdzdalību valsts budžeta ienākumu palielināšanai un izdevumu samazināšanai (uzlabojumi akcīzes un citu nodokļu iekasēšanā utt.).**

Zinātnes un kultūras attīstībai Latvijā jāiet kopsolī ar Latvijas tautsaimniecības modernizāciju un iedzīvotāju materiālās labklājības augšupeju, izvairoties tam nedaudz priekšā. Ja zinātnieku kvalifikācija tālu atrausies no Latvijas iespējām to adekvāti atalgojot, Latvija kļūs par zinātnieku emigrācijas zemi. Ja Latvijas zinātne atpaliks no sabiedrības un kultūras vajadzībām, Latvija kļūs par attīstīto zemju puskoloniju.

Zinātnes piramīda jāveido nevis stāva, bet lēzena, profams, nevis bremzējot dažu, bet veicinot daudzus zinātnieku attīstību. Piramīda jābalsta uz sabiedrības vairākuma augsta vispārtīgās izglītības līmeņa.

Atjaunosim izglītības prestižu. Nostiprināsim skolas, lai tās spētu izaudzināt patriotisku, fiziski un garīgi stipru jaunatni un atgūt vietējo kultūras centru lomu.

Meklēsim Latvijas vietu 21. gadsimta atziņu tirgū. Pienācīgi atalgošim pasaules līmeņa sasniegumus. Tautsaimniecībā attīstīsim tos virzienus, kas nodrošinās pasūtījumu Latvijas intelektuālajam potenciālam.

(no LTF priekšvēlēšanu programmas)

Latvijas Tautas frontes uzdevumā atbildi sagatavojis

VILNIS ZARIŅŠ,
LTF Valdes loceklis

Kas notiks ar mūsu zinātņi?

Šādas bažas pēdējos gados pārņēmušas ikvienu zinātnieku, ikvienu augstskolas mācītājspēku. Mūsu acu priekšā izvērsas destruktīvs process. Katastrofāli sarūkot augstskolai un zinātnei atvēlētajai līdzekļu daļai, iznīkšana draud veselām nozarēm, zaudē darbu vai aizbrauc izcili speciālisti. Bet tiem, kuri vēl turpina strādāt, nav nekādas drošības par savu nākotni. Vai to drīkstēja pieļaut?

Ir tiesa, ka pat izcilākie prāti vēl ne tuvu nav novērtējuši visu to grūtību un sarežģītību kompleksu, kas nostājies mūsu priekšā līdz ar Latvijas neatkarības atgūšanu un sociālisma sistēmas sabrukumu. Šīs problēmas nāksies risināt vēl gadiem un gadu desmitiem, tās pāries uz nākamajām paaudzēm. Taču pašreiz, kad pienācis ir kā visu apstākļu rūpīgas izvērtēšanas un apdomīgu lēmumu laiks, valstij būtu jo vairāk jādomā par nākotnes stratēģiskajiem plāniem. Un te nu grūti izvairīties no iespaida, ka zinātnei šajā nākotnes ainā netiek ierādīta gandrīz nekāda vieta. Par to liecina nožēlojamie 0,7% no budžeta, kas paredzēti šim gadam.

Diemžēl budžeta sadalītājiem šī problēma nerūp. Viņi dzīvo šai dienai, taču to varā ir «aizgriezti skābekli» ne tikai zinātnei vien. Februāra karstās debātes AP ap šāgada budžetu parādīja mūsu valdības augošo nespēju nodrošināt valsts finansu stabilitāti. Varēju tikai pārliecināties, ka pat AP deputātiem te nav iespēju panākt kādu pozitīvu pārmaiņu: lauksaimniecības, rūpniecības un pašvaldību pārstāvju iespaidīgajā korī zinātnes balss vairs nebija sadzirdama. Vairumam likumdevēju zinātnes intereses šķiet mazsvarīgas. Pirms tam valdība neuzklausa arī LZA pamatotos pieteikumus. Šādā reālā gaisotnē kļūst bezspēcīgi pat vislabākie likumi. Arī runām par izglītības un kultūras lomu (kuras tāpat nedzird bieži) nav vairs nekāda seguma, ja zūd bāze zinātnes turpmākajai attīstībai.

Pašreizējām zinātnes degradēšanās procesam var būt tālejošas sekas. Antizinātniskajai tendencei sabiedrībā nostiprinoties, pamazām var ciest visa mūsu izglītības sistēma — un ne tikai tā. Vājīnoties cilvēku loģiskās domāšanas iemaņām un ticībai zināšanu spēkam — nemaz nerunājot par darba kvalitāti visplašākajā aspektā, — virsroku gūs provinciāla parādība

uztvere, šaurs praktisms un materiālisma kults. Tam līdzī nāk misticisms, paļaušanās uz horoskopiem, pareģiem un šarlatāniem (kā redzam jau ik uz soļa).

Vēl vairāk, zinātnes pagrimums galu galā var apdraudēt arī pašu demokrātiju — valsts pastāvēšanas un labklājības pamatu. Nonīkstot inteliģencei kā vidusšķīrai (tās ir neizbēgamas sekas), to izspiež biznesmeni; naudasmaisu dzīvesstils un domāšanas stereotipi pieradina pie ārišķības, spēka metodēm un stiprākā tiesību prioritātes. Demokrātisma tradīcijas un politiskie principi pie mums jau tāpat nav pārāk stabili — un tad līdz jaunam autoritārismam vai pat diktatūrai paliek tikai viens solis.

Mūsu kaimiņi igauņi arī, domājams, neatrodas daudz labākā stāvoklī — taču viņi ir atraduši iespēju sniegt lielāku atbalstu savai zinātnei un, piemēram, maksāt augstskolu mācītājiem pieklājīgas algas.

Ko varētu vēlēties, ja viss risinātos kā pienākas — t. i. ja zinātnei tiktu garantēti ne mazāk kā 2,5% no budžeta? Jāsaskata un jāuztur tie pētījumu virzieni, kas guvuši starptautisku atzinību (piem., dāņu ekspertu grupas pamatīgā vērtējumā). Jāsaprot, ka ne visu zinātņi var sasaistīt tieši ar ražošanu un ka atbalstu pelna arī fundamentālā zinātne. Jāsagādā pasaules līmenim atbilstoša zinātniskā literatūra un datoru bāze; jāreformē zinātnes pārvalde, paredzot zinātnes ministra posteni valdībā. Un beidzot, bet ne pēdējā kārtā — jāgarantē zinātnieku sociālā aizsardzība un pensijas (piemēram, tiesnešiem pensijas jau apgādātas). Vēl jau varam cerēt arī uz ārzemju pabalstiem un starptautiskajiem fondiem. Salīdzinot ar lielo firmu finansu afērām, tās kopumā ir pavisam nelielas summas.

Ja gribam kaut ko panākt un uzlabot, mums ir jābūt vienotiem savās prasībās. Taču atbalstīt valdību, kas par mūsu vajadzībām negrib neko dzirdēt, kļūst ar katru dienu grūtāk.

Es ceru, ka kaut kas no tā mums tomēr izdosies.

INDULIS STRAZDIŅŠ,
Dr. habil. math., RTU profesors, LZA eksperts matemātikā, LR AP deputāts un 5. Saeimas deputāta kandidāts no Demokrātiskā Centra partijas

1993. g. 7. maijā

Cien. profesor Siliņ,

Rodžers Kvins un es vēlētos Jums pateikties par mūsu pieņemšanu pagājušajā otrdienā. Mēs esam ļoti ieinteresēti iespējamā Akadēmijas sadarbībā ar PHARE SME programmu. Pēc mūsu ieskata ir divi sadarbības ceļi:

a) mūsu uzņēmējdarbības atbalsta centri, ko finansē PHARE, varētu sagādāt palīdzību zinātniekiem, kuri nopietni domā nodarboties ar uzņēmējdarbību vai kuri uzņēmumu jau nodibinājuši;

b) mēs būtu ieinteresēti pieņemt Akadēmijas locekļus par mazo firmu instruktoriem. Viņi sākotnēji izietu vispārēju kursu «Uzsāc savu uzņēmumu» un pēc tam specializētos tehniskā uzņēmējdarbībā. Es būtu pateicīga, ja Jūs nodotu pievienoto sludinājumu cilvēkiem, kuri izdod regulāro Akadēmijas ziņu izdevumu. Jebkuros jautājumos lūdzu sazināties ar mani.

Ar cieņu,

KATRINA PETERSA
(parakstījusi S. Broka)

UZŅĒMĒJDARBĪBAS ATBALSTA CENTRS

PHARE SME PROGRAMMA: MAZO UZŅĒMUMU INSTRUKTORI

Eiropa Komisijas PHARE programma sniedz palīdzību trīs uzņēmējdarbības atbalsta centru izveidošanai Latvijā. Šie centri nodrošinās informācijas, mācību un konsultatīvus pakalpojumus maziem uzņēmumiem to darbības visos aspektos, ieskaitot uzņēmējdarbības plānošanu, marketingu un finansēšanu. Šie centri tiks izveidoti kopā ar Latvijas SME Atbalsta centru, tos vadīs un tajos strādās Latvijas personāls ar divu Lielbritānijas organizāciju tehnisku palīdzību (Segal Quince Wickstead (SQW), saimnieciskie un darba vadības konsultanti ar mītnes vietu Keimbridžā, Daremas Universitātes biznesa skola (DUBS)), personāla apmācības speciālisti mazajam biznesam). Pirmais no trim centriem tiks atvērta Rīgā 1993. gada jūnijā vidū.

Patlaban tiek gatavota apmācība biznesa padomnieku pirmajai grupai. Tajā sagatavos mazā biznesa instruktorus, kuri vadīs dažāda veida kursus uzņēmējdarbības iesācējiem un jau nodibinātiem maziem uzņēmumiem. Instruktoru apmācību organizēs SQW un DUBS 1993. gada jūlijā. Apmācība sastāvēs no 2 nedēļu kursa, kuram sekos SQW un DUBS atbalstītās sesijas.

Akadēmijas institūtu locekļi tiek aicināti pieteikties uz nepilna darba laika instruktoru vietām. Potenciāli interesanta uzņēmumu grupa Latvijā ir tā, kas orientēta uz tehnoloģiju izstrādi, un to izglītošanai vadības un uzņēmējdarbības iemaņās būtu izšķiroša nozīme.

Iespējamiem instruktoriem vajadzētu būt:
* ieinteresētiem mazo uzņēmumu attīstībā Latvijā
* pamatizpratnei ekonomikā
* angļu valodas pamatzināšanām (saprāšana svarīgāka par runāšanu)
* elastīgai un atvērtai domāšanai
Pirmās instruktoru grupas apmācība sāksies Rīgā jūlijā.

Lūdzu pieteikumus sūtīt līdz 1993. gada 8. jūnijam —
Sandrai Brokas j-kdzel
PHARE SME programma
233. istaba
Ekonomisko reformu ministrija
Brīvības bulv. 36
Rīgā, LV-1070.

EUROLAT

Eiropas — Latvijas institūts kultūras un zinātnes apmaiņai

Institūta idejas autors ir Eiropas Zinātņu un Mākslas akadēmijas prezidents, profesors Fēlikss Ungers no Zalcburgas (Austrija). Eiropas Zinātņu un mākslas akadēmija dibināta 1990. gada 7. martā. Tās dibinātāji akadēmijas veidošanas pamatā ir likuši ideju, ka cilvēcei, stāvot uz trešā gadu tūkstoša sliekšņa un caur kultūras sasniegumu prizmu raugoties uz nākotni, jārod iespēja izveidot kopīgus uzskatus par cilvēka attiecībām ar dabu, jāgūst skaidrs skatījums uz cilvēces dzīvi un tās jēgu. Mākslai un zinātnei, zināšanām un ticībai jāklūst vienotām — tikai tādā pasaulē cilvēce varētu atbrīvoties no pašreizējā pesimisma un bailēm no nākotnes.

1991. gada aprīlī profesors F. Ungers pirmoreizi viesojās Latvijā un Latvijas Zinātņu akadēmijā. Toreiz parakstīja vienošanos par nodomu dibināt Rīgā Eiropas—Latvijas institūtu kultūras un zinātnes apmaiņai (EUROLAT). Līdzīgus institūtus paredzēts veidot arī Igaunijā un Lietuvā. To uzdevums — veicināt Baltijas un Eiropas sadarbību kultūras un zinātnes integrācijai jaunajā Eiropā. Institūts apkopos zinātnes un kultūrasdarbinieku priekšlikumus, ar Eiropas akadēmijas starpniecību projektiem meklēs sponsorus Eiropas attīstītākajās zemēs.

1992. gada martā Latvijas ZA prof. F. Ungera vadībā notika EUROLATA organizācijas grupas otrā sēde, kurā piedalījās arī augstskolu un Latvijas Kultūras fonda pārstāvji. Pirms šīs sēdes notika īpaša ceremonija, kurā profesoram F. Ungeram pasniedza LZA ārzemju locekļa diplomu. Savukārt prof. F. Ungers pasniedza diplomus Latvijas zinātniekiem, kuri ievēlēti par Eiropas akadēmijas īstenajiem locekļiem (J. Stradiņš, U. Lielpēteris, U. Viesturs, E. Blūms).

Oficiāli EUROLATu nodibināja 1993. gada 5. aprīlī. Institūta dibinātāji ir:

- * Eiropas zinātņu un mākslas akadēmija;
- * Latvijas Zinātnes padome;
- * Latvijas Zinātņu akadēmija;
- * Latvijas Kultūras fonds;
- * Latvijas Universitāte;
- * Rīgas Tehniskā universitāte.

Institūts dibināts kā sabiedriska organizācija. Tālāk neliels fragments no institūta statūtiem:

2. INSTITŪTA DARBĪBAS JOMA UN MĒRĶI

2.1. Institūts veic kultūras un zinātnisko apmaiņu starp Latviju un Centrālo un Rietumeiropu.

2.2. Institūta darbības mērķi ir:

- * veicināt Latvijas kultūras un zinātnes ciešākus sakarus ar Eiropas kultūru un zinātņi, aptverot humanitārās zinātnes, medicīnu, mākslu, lauksaimniecību, mežu un veterinārās zinātnes, dabaszinātnes, sociālās zinātnes, jurisprudenci un teoloģiju;
- * izkopt savstarpēju izpratni, atbalstu un attīstību;
- * veidot Latvijas sabiedrībā harmoniskus priekšstatus par pasauli kā vienotu veselumu, kurā nav pretrasta starp zināšanām un ticību;
- * veicināt eiropiskas kultūrvides veidošanu Latvijā un Rīgā.

2.3. Savu mērķu sasniegšanai institūts:

- * organizē un veicina zinātnieku un kultūras darbinieku apmaiņu;
- * organizē konferences un seminārus;
- * organizē iespieddarbu izdošanu;
- * vāc un izplata informāciju;
- * zinātnē un kultūrā finansē projektus, kuri atbilst institūta darbības mērķiem;
- * uzstājas kā finansētājs vai starpnieks dažādu zinātnes un kultūras projektu finansējuma nodrošināšanā no dažādiem (t. sk. ārzemju) avotiem, ja šie projekti atbilst institūta darbības mērķiem...

Par institūta valdes priekšsēdētāju ir ievēlēts akadēmiķis Jānis Stradiņš, par valdes locekļiem prof. Fēlikss Ungers (Austrija), akadēmiķi Uldis Viesturs un Tālis Millers (LZA), Ramona Umblija (LKF), akadēmiķis Ričards Kondratovičs (LU) un profesors Mārtiņš Kalniņš (RTU).

Institūta oficiāla atklāšana notika 1993. gada 22. maijā.

Tālr. 558945.

MĀRIS JĀKOBSONS,
institūta zinātniskais sekretārs

**INFORMĀCIJA
ZINĀTNISKĀS
ORGANIZĀCIJAS
FINANSĒŠANAS
PLĀNOŠANAI
INSTITŪTA NOSAUKUMS UN
JURIDISKAIS STATUSS.
PAKĻAUTĪBA.**

1. Profils un darbības virzieni (ne vairāk par 1 lpp.).
1.1. Galvenie pētījumu virzieni: Tās raksturojums, norādot arī zinātnes nozari un apakšnozari.
1.2. Saistība ar Latvijas tautsaimniecību, kultūru, izglītību, sociālo sfēru: Dot tikai konkrētu informāciju; zinātniskās produkcijas adresāts vai zinātnisko izstrādņu un informācijas lietotājs. Katram zinātnes apakšvirzienam norādīt tās tautsaimniecības, pārvaldes, izglītības vai zinātnes struktūrvienības, kas ir zinātniskās produkcijas adresāts vai zinātnisko izstrādņu un informācijas lietotājs (pašreizējais un potenciālais).
Norādīt kādas problēmas zinātnes apakšvirziens atrisina, kāda ir tā saistība ar citiem Latvijā veicamiem zinātniskiem pētījumiem.

1.3. Priekšlikumi institūta turpmākajai darbībai, iespējamā reorganizācija. Galvenais pētījumu virziens nākotnē (prognoze).
Kādas negatīvas sekas Latvijai varētu izraisīt pētījumu pārtraukšana.

2. Ilgtērmiņa zinātniskās, tehniskās un sociālās programmas un projekti, kurus izvirza institūts Latvijas zinātnē; kādu darba daļu varētu veikt institūts (ne vairāk par 0,5 lpp.).

3. Profesionālā darbība.
3.1. LFP GRANTI: nosaukums, vadītājs, 1993. g. finansējums, starptautiskās ekspertīzes vērtējums, vieta NEK ranžējumā. Pievienot starptautiskās ekspertīzes materiālu kopijas.

3.2. Starptautiskie GRANTI un kontrakti: nosaukums, vadītājs no institūta, ārzemju partneris, termiņš, finansējums.

3.3. Kontrakti un līgumi ar Latvijas uzņēmumiem un iestādēm: nosaukums, vadītājs no institūta, partneris, finansējums, atsevišķi dodot datus par 1993. g.

3.4. LFP centralizēti finansētie darbi: nosaukums, 1993. g. finansējums.

3.5. Sadarbība ar Latvijas un ārzemju iestādēm un firmām (bez oficiāli piešķirtā finansējuma): tēma vai darba nosaukums, minēt konkrētus sadarbības rezultātus — publikācijas, patenti, stažēšanās ārzemēs (skaits un ilgums) un tml.

3.6. Zinātniskās monogrāfijas un raksti (publicēti 1991.—93. g. vai pieņemti publicēšanai): pilns to apraksts — autori, nosaukums, izdevums, gads, lpp., atsevišķi norādot: 1. monogrāfijas, 2. raksti ārvalstu žurnālos, 3. raksti Latvijas žurnālos, 4. raksti citos izdevumos (konferenču tēzes neminēt).

LATVIJAS ZINĀTNES PADOMĒ

KĀ PRASĪSIM FINANSĒJUMU?

Latvijas Zinātnes padome š. g. 13. maija sēdē akceptēja šādus termiņus pieteikumiem finansēšanai no Latvijas valsts budžeta zinātnes daļas 1994.—1996. g. un finansēšanas kārtības mehānisma izstrādei:

27. maijs — LFP lēmums par finansēšanas kārtību 1994.—1996. g.;

14. jūnijs — zinātnisko organizāciju pieteikumu iesniegšana; 30. jūnijs — nozaru pieteikumu iesniegšana LFP darba grupai;

9. septembris — LFP lēmums par līdzekļu sadalījumu starp nozarēm;

14. septembris — individuālo grantu pieteikumu iesniegšana;

12. novembris — nozaru ekspertu komisiju priekšlikumu iesniegšana LFP;

25. novembris — LFP lēmums par finansējuma sadali 1994.—1996. g.

Visi aprēķini tiks veikti, pieņemot, ka nākamajos gados Latvijas zinātnē kopumā būs tāds pats finansēšanas līmenis kā 1993. gadā.

LFP izveidotā darba grupa par zinātnes stratēģijas un finansēšanas jautājumiem (vadītājs akadēmiķis E. Grēns) šobrīd strādā pie koncepcijas, kā nākamajos trīs gados finansēt

Latvijas zinātni. Iespējamie risinājuma varianti: saglabāt esošo mehānismu (tikai granti); ieviest tā saucamo bāzes finansējumu u. tml.

Lai izstrādātu kompleksu risinājumu, Latvijas Zinātnes padome ir akceptējusi šādus darba grupas priekšlikumus.

I

Aicināt Latvijas zinātniskās organizācijas līdz š. g. 14. jūnijam iesniegt «Informāciju finansēšanas plānošanai» (rekomendējamā forma — pielikumā). Informācija iesniedzama 2 eksemplāros — nozares ekspertu komisijai un LFP izveidotajai darba grupai. Rekomendējamo formu pēc nozares ekspertu komisijas iedotā saraksta organizācijām nosūta LFP sekretariāts; nozares komisija, vadoties no nozares īpatnībām un saviem iesakiem, var šo formu papildināt, kā arī norādīt, kuri jautājumi nav obligāti u. tml.

No organizācijām saņemto «Informāciju» katra nozares komisija izmanto nozares pieteikuma un atskaites izstrādei.

II

Lūgt nozaru ekspertu komisijas iesniegt LFP darba grupai par finansēšanu un stratēģiju

līdz š. g. 30. jūnijam ziņas:

1. Īsu atskaiti par nozares veikumu 1991.—1993. g., norādot galvenās pētījumu apakšnozares un virzienus; Īsu raksturojumu; saistību ar Latvijas tautsaimniecību, kultūru, izglītību, sociālo sfēru; zinātnisko pētījumu adresātu vai zinātnisko izstrādņu un informācijas lietotāju; kādas negatīvas sekas var izraisīt pētījumu pārtraukšana.

Teksta veidā dot galvenos zinātniskos un praktiskos rezultātus, citus rādītājus un argumentus, kas, pēc nozares komisijas domām, īpaši raksturo nozares, apakšnozaru un virzienu sasniegumus.

2. Īsu nozares pieteikumu finansējuma saņemšanai no Latvijas valsts budžeta 1994.—96. g. (pieņemot, ka nozares finansējuma līmenis ir tāds pat kā 1993. g.). Šajā pieteikumā jānorāda, kas tiks darīts, kādi rezultāti sagaidāmi; kāpēc finansējums vajadzīgs no Latvijas valsts budžeta, bet ne no citiem avotiem (piemēram, Latvijas vai ārvalstu rūpniecības, lauksaimniecības u. c. uzņēmumiem utt.); kādi institūti u. tml.; cik cilvēku; kādi zinātnieki individuāli, to grupas, ar kādu kvalifikāciju un vidējo algu, vidējo vecumu tiks iesaistīti darbu izpildē.

3. Kopsavilkuma tabulu par nozari:

4. Argumentētus ieteikumus par Latvijas zinātnes prioritārām nozarēm, apakšnozarēm un starpnozaru problēmām — finansēšanai no valsts budžeta nākamajos gados.

5. Jebkurus citus ierosinājumus.

III

Lūgt nozaru ekspertu komisijas iesniegt LFP darba grupai par finansēšanu un stratēģiju līdz š. g. 20. maijam šādas ziņas:

a) kādu finansējuma sadales mehānismu (individuāli, granti, institūtu finansēšana, programmu finansēšana, konkursi vai citi, jauktus mehānismus — kādās proporcijās) grib realizēt savas nozares ietvaros komisija 1994.—1996. g.;

b) jebkādas citus ierosinājumus darba grupai.

Piezīme. LFP uzdod nozaru ekspertu komisijām II un III sadaļā paredzēto darbu veikšanai pieaicināt uz līdztiesības principiem iepriekšējā sastāva ekspertu komisiju locekļus.

Org-ja (katra)	Saņēma no budžeta (1993)					Saņems no budžeta, projekts (1994)				
	zin-ku skaits	vid. alga	Infrastr. uzturēs.	Izdevumi pētījumiem	Kopā	zinātnieki skaits	vid. vecums	vid. alga	Infrastr. uzturēs.	Izdevumi pētījumiem

Indiv. granti (kopā)

Kopā apakšnozarē
Kopā nozarē

Piezīme. Tabulas galīgo redakciju LFP apstiprinās 27. maijā.

Darbinieku skaits, kuri piedalījušies 1991.—93. g. ar referātiem konferencēs ārzemēs.

3.7. Patenti un licences (iesniegti vai pieņemti 1991.—93. g.): autori, darba nosaukums, gads, reģistrācijas veids.

3.8. Zinātniskās konferences, skolas u. c., kuras organizējis institūts 1991.—93. g.

3.9. SIA un citi uzņēmumi uz institūta bāzes: kādi to sakari ar institūtu (finansāli, tematiski), vai un cik institūta darbinieki vienlaikus strādā šajās struktūrās.

3.10. Līdzdalība augstskolu studiju programmās: augstskolas, programmu nosaukumi, darbības veidi, cik institūta darbinieku oficiāli piedalās šo programmu realizēšanā.

3.11. Cik studenti strādājuši institūtā pēc augstskolas beigšanas vismaz 1 gadu 1991.—93. g.

3.12. Cik disertācijas un kādas aizstāvējuši institūta darbinieki 1991.—93. g., t. sk., institūta padomē.

3.13. Cita veida darbība.

4. Personāls (pārēķinot pilnās slodzes), dati līdz 1993. g. 1. jūnijam.

4.1. Kopējais zinātnisko darbinieku skaits:

— Zinātnieki ar hab. zin. doktora grādu,

— Zinātnieki ar zin. doktora grādu,

— Zinātniskie darbinieki bez grāda (ar augstāko izglītību).

4.2. Administratīvais personāls: kā personāla skaits:

— tehniskais personāls laboratorijās,

— centralizētais tehniskais personāls,

— administratīvais personāls.

4.3. Zinātnieku ar zinātniskiem grādiem vidējais vecums.

4.4. Kopējais zinātnisko darbinieku skaits:

— līdz 40 gadu vecumam,

— no 40 līdz 60 gadiem,

— pēc 60 gadiem.

4.5. Studentu skaits (pilnā vai daļslodzē).

5. Materiāli tehniskās bāzē.

5.1. Institūta rīcībā esošo telpu kopplatība.

5.2. Pētnieciskajam darbam izmantotajām platībām.

5.3. Telpu platība, kuru izmanto (irē) citas organizācijas.

5.4. Pašreiz neizmantoto telpu platība.

5.5. Ēku un telpu tehniskais stāvoklis, nolietojums.

5.6. Bibliotēkas, datu bāzes, kolekcijas, muzeji ar vispārzinātnisku un kultūrvēsturisku nozīmi Latvijai (īss raksturojums).

5.7. Unikālas un īpaši vērtīgas zinātniskās tehnoloģiskās iekārtas, kuras nepieciešams saglabāt un izmantot (uzskaitīt norādot to bilances vērtību).

6. Finanšes.

6.1. Iestādes kopējais finansējums 1993. g.

6.2. LFP piešķirtie līdzekļi 1993. g.

6.3. Citi LR budžeta līdzekļi 1993. g. (t. sk. izglītības budžets).

6.4. Ar saimniecisko darbību nopelnītie līdzekļi 1993. g.

6.5. Starptautiskās zinātniskās sadarbības rezultātā nopelnītie līdzekļi 1993. g.

6.6. Institūta infrastruktūras izdevumi 1993. g. (ekstrapolējot pašreizējos izdevumus):

— ēku ekspluatācijas izdevumi, ieskaitot inženier tehnisko apkalpi,

— administrācijas un palīgdiestņu uzturēšanas izdevumi.

6.7. Institūta budžeta struktūra: kādu daļu no kopējā budžeta sastāda infrastruktūras izdevumi, algu fonds un izdevumi pētnieciskajam darbam.

6.8. Zinātnisko darbinieku vidējā alga no LR budžeta, dati līdz 1993. g. 1. jūnijam.

6.9. Institūta stāvokļa prognoze: kādas izmaiņas paredzamas 1993. g. beigās pie pašreizējā finansējuma.

6.10. Minimālais nepieciešamais finansējums 1994. g. no LR zinātnes budžeta (ieskaitot grantu finansējumu), aprēķinot 1993. g. 1. jūnija izmaksas.

**«ZINĀTNES»
grāmatnīca**

Rīgā, Turgeņeva ielā 19, 1. stāvā

Nāciet pie mums, ja jūs interesē grāmatu apgāda «Zinātne» izdevumi.

Tos jūs šeit atradīsiet visplašākajā izvēlē. 1993. gadā «Zinātne» laiž klajā šādas grāmatas:

I CETURKSŅI

S. Radzobe, E. Tišheizere, G. Zelfiņa. «Latvijas teātris: 70. gadi»

G. Austrums. «Tautas senās godu un audzināšanas tradīcijas»

II CETURKSŅI

Ā. Šilde. «Latvijas vēsture: valsts tapšana un suverēna valsts»

J. Rainis. «Runas un intervijas»

Materiāli par latviešu literārajiem grupējumiem

N. Balabkins, M. Šņeps. «Kad Latvija būs labklājības valsts. Tautsaimnieks Kārlis Balodis»

P. Ārendš. «Rīgas Melngalvju nams»

A. Juršone. «Rīgas zeltkaļu izstrādājumu kolekcija Rīgas vēstures un kuģniecības muzejā: 16.—19. gs. 1. puse» (bagātīgi ilustrēts izdevums)

R. Skrābāns. «Izcille pasaules mūzikā Rīgā»

E. Šnore. «Agrā dzelzs laikmeta uzkalniņi Latvijas Austrumu daļā»

Latvijas Jūrniecības gadagrāmata '92

M. Tihovskis. «Kāzu paražas Latgalē»

J. Ošs, J. Rinks, J. Slavietis. «Rotājnieks»

B. Ringe. «Peikss»

V. Kārklīšs. «Jaunavu iela»

III CETURKSŅI

K. Barons. «Mūsu tēvzemes aprakstīšana un daži pielikumi īsumā saņemti: grāmatīņa priekš skolām un mājām»

J. Babre. «Jēzus Nacarietis»

A. Eglītis. «Līgavu mednieki» (sērija «Romāns — pagātnes liecinieks»).

IV CETURKSŅI

Latviešu rakstnieku portreti: 70.—80. gadi

A. Eglītis. «Par rakstniekiem un grāmatām»

Afrodīte mirdzošā tronī: sengrieķu dzeja

Lībieši. Lībiešu krasts (rakstu krājums)

J. Lancmanis. «Rundāles pils» (sērija «Latvijas arhitektūras un mākslas pieminekļi»)

A. Vedļa. «Zemnieka uzņēmējdarbība: saimniecības pamati» (sērija «Zinātne laukiem»)

Mēs jūs gaidīsim darbdiēnās no plkst. 8.30 līdz 12.30 un no plkst. 13.30 līdz 16.00.

Tālrunis 225767.

Baiba Siliņa

KRITĒRIJI JAUNU DARBU PIETEIKUMU VĒRTĒŠANĀ

(LATVIJAS ZINĀTNES PADOMES EKSPERTU ATBILŽU ANALĪZE)

1992. gada rudenī tika sastādīta anketa, kurā foreizējie Latvijas Zinātņu akadēmijas ekspertu komisiju

locekļi novērtēja tā vai cita kritērija svarīgumu zinātniskās tēmas nozīmības noteikšanā, apspriežot

jauna darba pieteikumu. Vērtēšana tika veikta 10 ballu skalā un eksperti vidēji deva šādas atbildes:

KRITĒRIJU SVARĪGUMA VIDĒJAIS NOVĒRTĒJUMS

Kritērijs	Visi	Med.	Ķīmija	Fizika	Inž. zin.	Matem.	Humanit.	Lauks.	Biol.
1. Zinātniskās publikācijas	8.44*	8.00	8.33	8.91*	8.87	8.20*	8.45*	8.40*	8.22*
2. Piedalīšanās konferencēs	7.83	7.00	8.67	8.18*	9.50*	7.40	7.64	7.80	7.30
3. Reģistrētie izgudrojumi	6.50	5.36	6.33	6.64	6.29	5.80	7.00	6.20	8.00
4. Citējamības koeficients	7.08	8.45	8.00	7.27	7.00	5.80	6.80	5.20	7.10
5. Personāla kvalifikācija	7.41	7.45	7.67	8.00	8.25	6.00	7.36	7.60	6.56
6. Aktivitātes izglītības jomā	7.57	6.90	8.00	7.91	8.71	6.60	7.82	7.80	7.30
7. Sadarbība ar citiem zinātniskajiem centriem	7.80	7.18	8.00	7.71	7.75	7.80	8.09	8.40*	7.90
8. Praktisko pielietojumu perspektīvas	7.32	6.18	7.67	6.82	7.00	7.00	7.89	9.40*	7.80
9. Jaunu oriģinālu ideju pieteikums	8.66*	9.27*	10.00*	8.27*	9.50*	7.80	8.45*	8.00	8.50*
10. Materiāli tehniskais nodrošinājums	7.40	7.73	7.67	7.09	6.50	6.00	8.22	8.00	7.90
11. Prestižs republikas zinātn. sabiedrībā	6.86	7.45	7.33	6.45	6.25	6.20	7.45	7.00	6.60
12. Starptautiskais prestižs	8.20	8.55*	9.33*	8.00	8.63	7.20	8.36	6.80	8.67*
13. Oficiālas atzinības	5.12	4.64	5.67	4.18	7.63	3.40	5.36	5.80	4.80
14. Pētnieciskā darba dinamika	7.40	7.80	6.33	7.45	7.50	7.00	8.10	6.80	7.22
15. Darba nozīmīgums Latvijai	8.43*	8.00	9.00	7.18	9.00*	8.50*	9.55*	8.80*	8.13
16. Tēmas atbilstība pasaules virzieniem	7.69	7.82	9.33*	7.50	8.50	6.60	7.90	6.80	7.44
17. Neatkarīgās starptautiskās ekspertīzes vērtējums	7.80	8.73*	6.33	7.45	8.63	8.00*	7.82	5.60	8.00
Atbildējušo ekspertu skaits	65	11	3	11	8	5	11	3	10

* — 3 augstāk vērtētie kritēriji katras nozares ietvaros.

Kā var redzēt, vidēji visaugstāk vērtētais kritērijs, aplūkojot visu ekspertu domas, ir jaunu oriģinālu ideju

pieteikums; kā nākošais nozīmīgākais tiek atzīts zinātnisko publikāciju skaits; tūlīt aiz tā tāds kritērijs, kā

darba nozīmīgums Latvijai.

PAZIŅOJUMI

5. g. 2. jūnijā plkst. 14.00 Latvijas Eksperimentālās un klīniskās medicīnas institūta sēžu zālē (Rīgā, O. Vācieša ielā 4, 1. stāvā) notiks LEKMI Promocijas un habilitācijas padomes atklātā sēde, kurā medicīnas doktora zinātniskā grāda iegūšanai promocijas darbu aizstāvēs

MĀRA APINE

par tēmu «Sejas osteoreceptīvo lauku baroceptīvā kairinājuma ietekme uz trigeminālās sistēmas sensorās un motorās daļas funkcijām».

Recenzenti: Dr. h. med., prof. J. Bērziņš, Dr. med. I. Deļavs, Dr. h. med. A. Aldersons.

Ar promocijas darbu var iepazīties LEKMI bibliotēkā Rīgā, O. Vācieša ielā 4.

* * *

9. jūnijā plkst. 14.00 Latvijas Eksperimentālās un klīniskās medicīnas institūta zālē (Rīgā, Ojāra Vācieša ielā 4) notiks Latvijas Eksperimentālās un klīniskās medicīnas institūta Habilitācijas padomes atklātā sēde, kurā darbu kopumu habilitētā medicīnas zinātņu doktora grāda iegūšanai aizstāvēs

Dr. med. ANDRIS VITOLS

par tēmu «Hipertoniskās slimības izraisīto sirds un asinsvadu izmaiņu funkcionāls raksturojums».

Ar darbu var iepazīties Latvijas Eksperimentālās un klīniskās medicīnas institūta bibliotēkā.

Tālrunis uzziņām 613027.

* * *

10. jūnijā plkst. 14.00 LZA Filozofijas un socioloģijas institūta sēžu zālē (Rīgā, Meistaru 10) notiks FSI Socioloģijas nozares promocijas padomes atklātā sēde, kurā darbu kopumu socioloģijas zinātņu doktora zinātniskā grāda iegūšanai aizstāvēs

MAIJA AŠMANE

par tēmu «Izglītība un sociālā mobilitāte».

Recenzenti: Dr. habil. vēst. T. Vilciņš, Dr. soc. S. Baņkova un Dr. geogr. P. Egliše.

Ar disertāciju var iepazīties FSI bibliotēkā Meistaru ielā 10.

* * *

11. jūnijā plkst. 14.00 Latvijas Vēstures institūta sēžu zālē (Rīgā, Turgeņeva ielā 19, 12. stāvā, 6. istabā) notiks LZA Latvijas vēstures institūta Habilitācijas un promociju padomes atklātā sēde, kurā vēstures doktora zinātniskā grāda iegūšanai promocijas darbu aizstāvēs:

JĀNIS APALS

par tēmu «Āraišu ezerpils izpēte un rekonstrukcija».

Recenzenti: Dr. habil. hist. A. Caune, Dr. habil. hist. A. Zariņa, Dr. hist. V. Pāvulāns;

un

TATJANA FEIGMANE

par tēmu «Krievu sabiedriskā un kultūras dzīve Latvijā 1920.—1940. g.».

Recenzenti: Dr. habil. hist. I. Apine, Dr. hist. Dz. Vīksna, Dr. hist. A. Kalnciems;

un

AIVARS STRAUME

par tēmu «Politišķā cīņa pavalstniecības jautājumā Latvijā no 1919. līdz 1940. gadam».

Recenzenti: Dr. habil. hist. K. Počs, Dr. habil. hist. I. Ronis, Dr. hist. J. Bērziņš.

Ar promocijas darbiem var iepazīties Latvijas Vēstures institūta Informācijas un bibliogrāfijas nodaļā Rīgā, Turgeņeva ielā 19, 1213. istabā.

* * *

15. jūnijā Ķengaraga ielā 8, 1. auditorijā notiks LU Cietvielu fizikas institūta Promocijas un habilitācijas padomes sēde:

plkst. 9.00 notiks zinātnisko grādu pielīdzināšana, plkst. 9.30 V. SIVČIKS (Baltkrievijas ZA) un

plkst. 13.00 V. BISTROVS (Krievijas ZA) aizstāvēs habilitācijas darbus fizikā, plkst. 16.00 I. KLOTIŅA aizstāvēs promocijas darbu fizikā.

Ar darbiem var iepazīties Cietvielu fizikas institūta bibliotēkā.

* * *

16. jūnijā plkst. 10.00 LZA Kodolpētniecības centrā Salaspilī, Miera ielā 31, notiks Kodolpētniecības centra promociju padomes atklātā sēde, kurā disertāciju doktora grāda iegūšanai fizikā aizstāvēs

ANATOLIJS AFANASJEVS.

Tēma: «Deformēto nepāru-nepāru kodolu kvadrupolā rotāciju-vibrāciju un spoguļstarojuma asimetriskā rotora+divu daļiņu modeļa izpēte».

Recenzenti: Dr. habil. fiz. P. Prokofjevs, Dr. habil. fiz. I. Bērsons, Dr. fiz. G. Rezvaja.

Ar disertāciju var iepazīties LZA Fizikas institūta bibliotēkā Salaspilī, Miera ielā 32.

* * *

16. jūnijā plkst. 14.00 Latvijas Eksperimentālās un klīniskās medicīnas institūta sēžu zālē (Rīgā, O. Vācieša ielā 4, 1. stāvā) notiks LEKMI Promocijas un habilitācijas padomes atklātā sēde, kurā bioloģijas doktora zinātniskā grāda iegūšanai promocijas darbu aizstāvēs

ANTONS KOLODINSKIS

par tēmu «Cilvēka psihofizioloģiskas reakcijas uz laterālīzētiem signāliem monotonijas apstākļos».

Recenzenti: Dr. h. med. A. Mertens, Dr. h. med., prof. G. Jankovskis, Dr. h. biol., prof. A. Valtneris.

Ar promocijas darbu var iepazīties LEKMI bibliotēkā Rīgā, O. Vācieša ielā 4.

* * *

17. jūnijā plkst. 10.00 RTU, Kaļķu ielā 1, 219. auditorijā notiks RTU Habilitācijas un promocijas padomes H-04 atklātā sēde, kurā disertāciju inženierzinātņu doktora zinātniskā grāda iegūšanai aizstāvēs RTU Automatizētās projektēšanas republikāniskā centra asistents

JEVGĒNIJS BARKĀNOVS

par tēmu «Plānsienu slāņainu deformējošu konstrukciju dinamikas pētījumu analīzes metožu un algoritmu izstrāde».

Recenzenti: profesors, Dr. habil. sc. ing. Viļauts Tamužs, profesors, Dr. habil. sc. ing. Andris Krēgers.

Ar disertāciju var iepazīties RTU Zinātniskajā bibliotēkā, Kaļķu ielā 1a.

Tālruni uzziņām 225918, 227954.

* * *

17. jūnijā plkst. 10.00 LZA KĶI sēžu zālē (2. stāvā) notiks LV KĶI Promocijas un habilitācijas padomes sēde.

Darba kārtībā: LLU Ķīmijas katedras asistentes

MĀRAS KOKAS

disertācijas «Koksnes šķiedru ķīmiskā modificēšana ar etiķskābes anhidrīdu» aizstāvēšana inženierzinātņu doktora grāda iegūšanai.

Zinātniskais vadītājs: prof., Dr. h. inž. K. Svalbe.

Recenzenti: Dr. h. ķīm. J. Grāvītis, Dr. inž. J. Dolacis, Dr. ķīm. J. Zoldners.

Ar disertāciju var iepazīties LV KĶI bibliotēkā.

* * *

17. jūnijā plkst. 14.00 Fizikālās enerģētikas institūtā, Aizkraukles ielā 21 (sēžu zālē) notiks inženierzinātņu nozares aparatūves un elektrotehnikas apakšnozares FEI Habilitācijas un promocijas padomes atklātā sēde, kurā zinātnisko darbu kopumu habilitētā doktora zinātņu grāda iegūšanai inženierzinātnēs, elektrisko mašīnu specialitātē aizstāvēs

Dr. inž. ZIGURDS SĪKA.

Tēma: «Telpiskus nemagnētiskus apgabalus saturošu magnētisko sistēmu aprēķinu metodes».

Ar darbu kopumu var iepazīties FEI bibliotēkā.

Tālrunis uzziņām 558829.

* * *

17. jūnijā plkst. 15.00 notiks LU Psiholoģijas promocijas padomes atklātā sēde (Kronvalda bulv. 4, 252. aud.), kurā disertāciju psiholoģijas doktora grāda iegūšanai par tematu «Ar bronhiālo astmu slimojošo pusaudžu psiholoģiskās īpatnības un to psihokorekcijas iespējas» aizstāvēs

GATIS BUŠS.

Recenzenti: Dr. psychol. Ā. Karpova, Dr. habil. med. A. Krauklis, Dr. psychol. I. Krūmiņa.

Ar disertāciju var iepazīties LU bibliotēkā.

* * *

30. jūnijā plkst. 10.00 Fizikālās enerģētikas institūtā, Aizkraukles ielā 21 (sēžu zālē) notiks atklātā FEI Habilitācijas un promocijas padomes sēde inženierzinātnēs enerģētikas un siltumtehnikas apakšnozarēs, kurā inženierzinātņu doktora grādu iegūšanai aizstāvēs zinātnisko darbu ciklu par tēmu:

«Vietējo kurināmo problēmas Latvijas enerģētiskās bilances formēšanā» —

ILMĀRS SUIITS,

Komplekso affīstības optimizācijas uzdevumu «enerģijas avoti—tīkli—patērētāji» risināšanas metodes un algoritmi —

LIDIJA OLEIŅIKOVA.

Ar darbiem var iepazīties institūta bibliotēkā.

Redaktore Zaiga Kipere.

«Zinātnes Vēstnesis».

Laikraksts iznāk kopš 1989. gada.

Reģistrācijas apliecība nr. 75.

Izdevējs: Latvijas Zinātnieku savienība.

«Science Bulletin» Association of Latvian Scientists.

Redkolēģijas vadītājs akadēmiķis Ēvalds Mugurēvičs.

Redkolēģijā: akadēmiķis Mārtiņš Bekers, akadēmiķis

Juris Ekmanis, LZA Goda loceklis Jānis Graudonis,

doc. Elmārs Bekers, Oskars Martinsons.

Redakcijas adrese: Rīgā, Turgeņeva ielā 19.

Tālrunis 212706.

Indekss 77165.

Iespiests a/s «Preses nams» tipogrāfijā,

Rīgā, Balasta dambī 3.

Augstspiede. 1 uzsk. iespiedloksne.

Mefiens 1200 eks.

Pasūtījums nr. 840.